

Tampereen yliopisto

28.11.2022

TAU/3682/011/2022

Sosiaali- ja terveysministeriö
kirjaamo.stm@gov.fi

Viite VN/29701/2022
Säädösvalmisteluhankkeen tunniste STM108:00/2022

Tampereen yliopiston lausunto Sosiaali- ja terveysministeriön asetukseen sosiaali- ja terveysalan tietolupaviranomaisen suoritteiden maksullisuudesta VN/29701/2022

Tampereen yliopisto (TAU) kiittää mahdollisuudesta lausua yllä mainitusta asiasta.

TAU näkee asian tärkeäksi tutkimustoimijoiden kannalta. Suomalaisen terveys- ja sosiaalialan tutkimuksen tunnustettu vahvuus muihin maihin nähden ovat kattavat rekisterit. Nämä rekisterit ovat oikeastaan ainoa selkeä kilpailuetu, mitä Suomessa tehtävällä tutkimuksella on. Rekisterejä käytetään pienistä opinnäytetöistä (esim. pro-gradututkielmat) suuriin kohorttitutkimuksiin. Korostamme, että tämä tutkimusetu on syytä säilyttää maamme aseman säilyttämiseksi erittäin kovasti kilpailluilla tutkimusareenoilla.

TAU haluaa painottaa kokemuksiimme perustuen, että viimeisinä vuosina näitä tutkimuksia on haitannut erityisesti luvittavan viranomaisen (FinnData) hitaus ja maksut, jotka jo nyt ovat usein kohtuuttomia. Vaikka tässä lausunnossa ei ole kyse toiminnan nopeudesta, käytämme kuitenkin tässä mahdollisuuden muistuttaa, että nopean toiminnan lisääminen on edelleen asia, jota toivomme edistettävän.

TAU näkee, että suomalaisen tutkimuksen tulevaisuuden menestymisen kannalta ainoa oikea ratkaisu on se, että nämä kustannukset katetaan valtion budjetista ja tutkijoille jää maksimissaan nimellinen maksu estäen rekisterien väärinkäyttöä. Perustelemme näkemystämme kolmen faktan kautta. Ensiksi rekisterit on tehty ja niitä ylläpidetään julkisin varoin, joten on kohtuutonta, että niiden käytöstä halutaan kerätä julkisilta toimijoilta omakustannehinta. Toiseksi tilanne maassamme alkaa olla sellainen, että tutkijamme eivät enää pysty rekisterejä hyödyntämään kohonneiden kustannusten takia. Kustannuksia korottaa lisäksi se, että toisiolain mukaisesti sensitiivistä dataa voi käsitellä vain akkreditoituissa tietoturvalisissä ympäristöissä. Kustannustaso on jo sellainen, että sillä on huomattava tieteellistä tutkimustamme heikentävä vaikutus. Kolmanneksi ehdottamamme tapa mahdollistaisi myös jatkossa yksittäisten tutkijoiden tekemät pienet, mutta tiedettä ja kansakuntaamme hyödyttävät tutkimukset (mm. opinnäytetyöt).

Lausunnon ovat valmistelleet tutkimuksen vararehtori Tapio Visakorpi ja Tutkimus- ja innovaatiopalveluiden johtaja Pauli Kuosmanen.

Mari Walls
Rehtori

Allekirjoitus Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu Tampereen yliopiston asianhallintajärjestelmässä. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa Tampereen yliopistolta.